

MASARYKOVA UNIVERZITA

Demokracie konstitucionalismus lidská práva

Jiří Baroš

Česká debata

„Česká republika se přihlásila k demokracii s přívlastkem liberální, přesněji k ústavní liberální demokracii. K takové demokracii patří nejen formálně chápané volby, nýbrž volby, které musí dostát určitým minimálním požadavkům a dále vláda práva, dělba moci, respekt a ochrana základních práv a svobod.“

Eliška Wagnerová

Koncept ústavní demokracie

- konstitucionalismus: systém principů, pravidel a procedur
- demokracie: suverenita lidu
- republikanismus: veřejná autonomie
- liberalismus: přirozená práva. Co jsou?

Co jsou práva?

W. N. Hohfeld: 4 základní komponenty práv:

- privilegium
- nárok
- (pravo)moc
- imunita

Genealogie subjektivních práv

- Leo Strauss: Thomas Hobbes
- Michel Villey: Vilém z Occamu
- Brian Tierney: církevní právníci

Práva? Jaká?

- morální v. zákonná
- přirozená v. pozitivní
- přirozená => lidská

Generace práv

- I.: občanská a politická
- II.: sociálně-ekonomická
- III.: práva solidarity (skupin)
- konstitucionalizace práv. Jak?

Co je konstitucionalismus?

- pozitivní v. negativní konstitucionalismus
 - energie ve vládnutí v. kontrola vlády:
 - dělba moci
 - reprezentace
 - k čemu Listina práv?
- => mechanická ústava

Práva a zákony

- výhrada zákona
- pozitivismus a formalismus
- suverenita parlamentu

Ústavní stát

- integrace práv a svobod do ústav
- jsou přímo vynutitelnými právy
- šíří se do celého právního řádu i politického systému

- soudcokracie, nebo judicializace politiky?

Co je demokracie?

- definice:
 - ústavní
 - substantivní
 - procedurální
 - procesuální
- demokracie jako bytostně sporný pojem

Demokratická teorie

- lid a jeho hranice: metodologický či explanatorní nacionalismus
- princip většiny: tyranie většiny a tyranie menšiny
- proč demokracie? Instrumentální a nezávislé koncepce

Normativní a empirické teorie

- deliberativní obrat a liberální konstitucionalismus
- liberální minimalismus komparativní politologie